

БӨЛІМ: БАЯНДАМАЛАР

**МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІК ДЕҢГЕЙІН
АРТТЫРУ АРҚЫЛЫ БІЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУ**ЖАРИЯЛАНДЫ
30.10.2020СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/84118/>**МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІК ДЕҢГЕЙІН АРТТЫРУ АРҚЫЛЫ БІЛІМ
САПАСЫН АРТТЫРУ****Жумадиллаева Н.А**

Шымкент қаласы,

Х.Әлімжан атындағы №85 жалпы білім беретін мектеп

бастауыш сынып мұғалімі

Білім беру саласында қоғамның жаңа ақпараттық ортасын қалыптастырып қана қоймай, жаңа ортада өмір сүруге және жұмыс істеуге тура келетін адамдар дайындалады және тәрбиеленеді.

Алдымен білім сапасы дегеніміз не, анықтап алайық.

Соңғы онжылдықта білім аналитиктері «сапа» сөзін жиі қайталайды. Сапаны бақылау білім беру мекемелерінің білім берудің негізгі құндылықтары мен идеалдарын сақтауы үшін қажет, яғни шындықты еркін іздеу және білімнің риясыз таралуы.

Еуропада білім беру сапасын академиялық бағалау бойынша комиссия құрылды, конференциялар өтуде. Ресейде адам және білім беру квалиметриясы (өнім сапасын сандық бағалау әдістемесі) бойынша симпозиумдар өтті. Алайда, осыған қарамастан, білім беру сапасының тұжырымдамасы ғана қалыптасатынын мойындауға тура келеді: тәсілдер анықталады, көрсеткіштер, сапа аспектілері қалыптасады, өлшемдер туралы мәселе қойылады.

Сапамен әрдайым айналысып келеді. Жаңа ештеңе жоқ, «жаңа» деген сәнді сөз пайда болды. Алайда, білім өзгереді, сондықтан жаңа контексте құндылықтар мен мақсаттарды үнемі қайта пайымдаудың қажеттілігі пайда болады. Егер белгілі бір жетістіктердің тек оқушылар ғана емес, сонымен қатар оқытушылар да білім беру процесінің қатысушылары ретінде болса, білімді сапалы деп есептеуге болады.

Білім беру сапасын арттыру-білім беруді жаңғырту тұжырымдамасымен декларацияланатын негізгі міндеттердің бірі.

Мектепке дейінгі, жалпы және кәсіптік білім берудің жаңа заманауи сапасына қол жеткізу шарты ретінде:

- мемлекеттік білім беру стандарттары мен вариативті базистік оқу

жоспарын қолданысқа енгізу;

- оқушылардың оқу, психологиялық және физикалық жүктемесін

оңтайландыру;

- оқытуды саралауды және дараландыруды қамтамасыз ету;
- өнердің адамгершілік әлеуетін тұлғаның рухани даму құралы ретінде

пайдалану;

- жоғары мектепте бейіндік оқытуды енгізу;
- оқушыларды әлеуметтендіруді қамтамасыз ететін пәндердің рөлін

күшейту;

- қашықтықтан білім беруді дамыту;
- дарынды балаларға арналған мектептерді мемлекеттік қолдау;
- оқу әдебиетінің сапасын сараптау мен бақылаудың тиімді мемлекеттік

қоғамдық жүйесін құру;

- білім сапасын бағалаудың мемлекеттік жүйесін құру және т. б.

Сонымен «жақсы білім сапасы» деген не?

Оқушылар үшін жақсы білім сапасы бірінші кезекте:

- мектеп бітіргеннен кейін оқушы ЖОО-на еш кедергісіз түсе алатындай

барлық пәндер бойынша жақсы біліммен қарулану керек;

- өмірде алға қойылған мақсатқа жету мүмкіндіктері, болашақта мансапқа қол жеткізу үшін барлық пәндер бойынша терең білімді болуы қажет.

Ата-аналар үшін білім сапасы жақсы болуының маңызы:

- мектеп бітірушіге өмірде өз орнын табуға, оны қоршаған адамдарды

құрметтеуге қол жеткізуге мүмкіндік беретін білім, білік және дағдыны меңгеруі;

- пәндерді білумен, мектепті жақсы жабдықтаумен, педагогтардың кәсіби шеберлігі;
- оқушылардың алған білімдерін өмірде қолдана білуі;
- педагогтың балаларды өз пәнімен қызықтыра алуы.

Мұғалімдер үшін жақсы білім сапасы:

- оқушыларды жоғары оқу орнына дайындау, ғылымның ең қызықты

мәселелерін терең ашу, оқушыны ақыл-ойын ғана емес, адамгершілік қасиеттерін дамыту;

- оқушының өз бетінше ойлау, талдау және өз бетінше жұмыс істей алуы;
- оқушылардың жеке ерекшеліктерін, қабілеттері мен қажеттіліктерін

ескеретін, гуманистік үрдісті ұстанатын шығармашыл мұғалімдер мен ақылды басшы;

- анық өзінің мақсатын білетін және ол оқушыларды мақсаттарына қалай

қол жеткізуге жол сілтейтін және рухани жайлылық беретін мұғалім.

Оқушылардың пікірлерінде жиі естілетін алдағы өмірлік міндеттер– кәсіптік білім алу; ата-аналардың пікірлерінде – оқушылардың кәсіби түрде өзін-өзі анықтауы және қойылған мақсаттарға жетуі; мұғалімдердің пікірлерінде – тәрбиенің гуманистік принциптері, балаларға жеке көзқарас, мұғалімнің шығармашылық әлеуетін жүзеге асыру.

Білім беру сапасын қалай арттыруға болады?

Білім беру процесінің сапасы ерекшеленеді:

- білім беру бағдарламасының сапасы;
- білім беру үдерісіне қатысатын педагогикалық құрамның әлеуетінің

сапасы;

- оқушылардың әлеуетінің сапасы;
- білім беру үдерісі құралдарының сапасы (материалдық-техникалық,

зертханалық эксперименталдық база, оқу-әдістемелік қамтамасыз ету, оқу кабинеттері);

- білім беру технологиясының сапасы;
- білім беру жүйелері мен үрдістерді басқару сапасы.

Біз білім беру сапасын арттыру жолдарының біріне тоқтаймыз: мұғалімнің кәсіби

құзыреттілік деңгейін арттыру арқылы.

Білім беруде болып жатқан өзгерістер жағдайында педагог үшін біліктілікті арттыру және кәсіби қайта даярлау неғұрлым маңызды болып табылады. Мысалы, Ресей білім беруді жаңғырту тұжырымдамасы қазіргі заманғы білім берудің негізгі міндеті жеке тұлғаның, қоғам мен мемлекеттің өзекті және перспективалық қажеттіліктеріне сәйкес келуге қол жеткізу, отандық және әлемдік мәдениет дәстүрлеріне, қазіргі заманғы құндылықтар жүйесіне және қазіргі өмірдің қажеттіліктеріне бағдарланған.

Қазіргі заманғы білім беруді реформалау педагогикалық кадрларға жаңа талаптар қояды. Жаңашыл мұғалім өз пәнін жетік білумен қатар, жаңа заман талабына сай озық технологияларды жетік меңгерген, әлемдік стандарттарға сай ілесе білетін, өз тарихы мен танымын жоғалтпаған озық ойлы болуы қажет. Сонымен қатар, қызметінің нәтижелерін болжайтын, еркін және белсенді ойлайтын кадр. Білім беруді жаңғырту тұжырымдамасына сәйкес қазіргі кезеңдегі біліктілікті арттыру жүйесінің басым міндеті педагогтардың кәсіби деңгейін арттыру және қазіргі өмірдің сұраныстарына сәйкес педагогикалық ұжымды қалыптастыру болып табылады. Бүгінгі күні тез өзгеретін әлемде әлеуметтенген тұлғаны тәрбиелеуге қабілетті педагогтың жоғары білікті, шығармашылықпен жұмыс істейтін, әлеуметтік белсенді және бәсекеге қабілетті тұлғасына сұраныс артты.

Ал мұғалімнің қандай қасиеттері педагогтың кәсіби құзыретті екенін және оның құзыреттілік деңгейі инновациялық педагогиканың талаптарына сәйкес келетінін көрсете алады. Мұғалімнің қандай еңбегін кәсіби білікті деп есептеуге болады? Кәсіби-құзыретті болып педагогикалық қызмет, педагогикалық қарым-қатынас, мұғалімнің жеке тұлғасы жүзеге асырылатын, оқушыларды оқыту мен тәрбиелеуде жақсы нәтижелерге қол жеткізетін мұғалімнің еңбегі болып табылады. Кәсіби құзыреттілікті дамыту – бұл мұғалімнің шығармашылық даралығын дамыту, жаңа педагогикалық инновацияларға деген қызығушылықты қалыптастыру. Педагогтардың кәсіби деңгейіне, олардың үздіксіз білім алуға қабілеттілігіне қоғамның әлеуметтік-экономикалық және рухани даму нәтижелері тікелей байланысты.

Осы талаптарға сәйкес педагогтың кәсібилігін дамытудың негізгі тәсілдерін анықтауға болады:

1 тәсіл. Педагогикалық өтілі, кәсіби деңгейі және педагог тұлғасының жеке сұраныстарын ескере отырып, әдістемелік бірлестіктерге, жеке педагогтарға мектеп деңгейінде қызметті ұйымдастыруда көмек көрсету арқылы кәсіпқойлықтың дамуын үздіксіз ғылыми-әдістемелік сүйемелдеу.

Әдістемелік жұмыстың басты мақсаты – педагогтың біліктілігін үздіксіз жетілдіру, оқыту әдістемесі саласында оның эрудициясы мен құзыреттілігін арттыруға үздіксіз көмек көрсету, Оқу-тәрбие жұмысын түзетумен байланысты оқыту және тәрбиелеу

үдерістерін дамыту және олардың тұрақты жетілдіру. Кәсібилікті дамытудың бұл нұсқасы келесі жұмыс түрлері арқылы іске асырылады:

- Педагогтың кәсіби және мәдени деңгейін арттыру;
- Оның қызметтік және қоғамдық белсенділігін ынталандыру;
- Педагогика саласындағы білімді жаңарту және жетілдіру;
- Жаңашыл педагогтардың идеялары мен педагогтардың шығармашылық жұмыстары негізінде педагогикалық және әдістемелік шеберлікті жетілдіру;
- Гуманизациялау, демократияландыру, жариялылық қағидаттарында оқушылармен өзара іс-қимылдың әдістері мен стилін жетілдіру;
- Жалпы білім беру процесін талдау және өзінің оқу-тәрбие іс-әрекетінің өзіндік талдау дағдылары мен біліктерін қалыптастыру;
- Педагогтарды қол жетімді және түсінікті әдістемелер негізінде зерттеу қызметіне тарту.

Ғылыми-әдістемелік жұмыстың тәжірибелік формалары:

Конференциялар, ғылыми-әдістемелік семинарлар, ғылыми-практикалық және проблемалық семинарлар, пікірталастар, дөңгелек үстелдер, іс-әрекет ойындары, жоғары оқу орындары базасында біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру, кәсіби шеберлік конкурстарын ұйымдастыру және өткізу, сонымен қатар жеке кеңестер беру, әрбір педагогтың әлеуетті мүмкіндіктерін тану, біліктілікті арттыруды атаулы жоспарлау, әрбір педагогпен жеке жұмыс тәжірибесін жинақтау.

2 тәсіл. Мемлекеттік үлгідегі құжатты алып, өндірістен қол үзбей біліктілікті арттыру курстары арқылы кәсібилікті дамыту. Бұл нысан біліктілікті арттыруға лицензиясы бар мекемелермен жасалған шарттар негізінде күндізгі және сырттай іске асырылуы мүмкін. Мұндай курстар оқу процесінің үзілуі мәселесін шешеді. ҚР «Білім туралы» Заңына сәйкес курстық дайындықтан педагогтар енді 3 жылда 1 рет өтуі тиіс. Жыл сайын біздің мұғалімдер біліктілікті арттыру курстарынан өтеді.

3 тәсіл. Педагогтың жеке білім беру бағдарламасын ескеретін біліктілікті арттырудың жинақтау жүйесін іске асыру.

Бұл аудандық семинарларда жұмыс тәжірибесімен айтып бөлісу, педагогтар еңбектерін Интернет желілерінде және баспаларда жариялау, мастер-класстар, ашық сабақтар және т. б. өткізу.

Осылайша, бүгінгі таңда әрбір мұғалім жеке және кәсіби өсе алатынына жағдай бар деген қорытынды жасауға болады: жаңа білім алу, білімділікті жетілдіру, тұлғалық және кәсіби өзін-өзі бағалауды арттыру. Осы процестің үздіксіздігі оның нәтижелілігін арттыруды қамтамасыз етеді. Осыдан, мұғалімнің жетілдірудегі ең маңызды құрамдас

бөлігі үнемі өз бетінше білім алу, заман талабынан қалмау, өзінің беделіне қамқорлық жасау ниеті болып табылады.

Қозғалыс жоқ жерде өмір жоқ. Және, егер біз ХХІ ғасырдың уақытша ағымында өмір сүргіміз келсе, бізге үнемі өзгеріп, оқу керек.

Қолданылған әдебиеттер:

1. 2019-2020 оқу жылында Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы: Әдістемелік нұсқау хат. – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы 27 шілде, 2007 жыл.
3. «Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін арттыру» инфоурок.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.